

การบูรณาการหลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” กับ
เป้าหมายการพัฒนาจากภายในสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริม
ทักษะชีวิต การคิด และความสัมพันธ์ (ทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค)

Integrating the First Royal Working Principle, “Systematic Study of
Information”, and the Inner Development Goals as a Framework
for Curriculum Development to Enhance Life Skills, Thinking, and
Relationships (Non-Technical Skills)

ดิन्ह ศุภสมุท

Dinh Supasamut

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

e-mail : 1tft.dinh@gmail.com

Received: March 14, 2026; Revised: March 31, 2026; Accepted: March 31, 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์แนวคิดการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” ในการพัฒนาหลักสูตรบนกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (Inner Development Goals: IDG) และ 2) สังเคราะห์แนวทางการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมทักษะชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสัมพันธ์ในฐานะทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงตีความและการวิเคราะห์เอกสารร่วมกับการวิพากษ์เชิงแนวคิด

ผลการวิจัยพบว่า หลักการทรงงานข้อที่ 1 ทำหน้าที่เป็นกรอบญาณวิทยาที่ช่วยยกระดับการพัฒนาหลักสูตรจากการถ่ายทอดความรู้ไปสู่กระบวนการเรียนรู้เชิงระบบที่เชื่อมโยงข้อมูล บริบท และการตระหนักรู้ภายในของผู้เรียน เมื่อบูรณาการกับกรอบ IDG หลักสูตรสามารถออกแบบให้ครอบคลุมมิติของการพัฒนามนุษย์อย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านการรับรู้ตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสัมพันธ์เชิงจริยธรรม งานวิจัยเสนอโมเดลเชิงบูรณาการ S.M.A.R.T.–I.D.G. เพื่ออธิบายกลไกการพัฒนาหลักสูตร

ผ่านมิติของข้อมูล ความหมาย และการพัฒนา อันสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณค่าและเชิงพฤติกรรม
อย่างยั่งยืนในบริบทสังคมไทยและสากล

คำสำคัญ : ทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค, ทักษะชีวิต, การคิด, ความสัมพันธ์, หลักการทรงงาน

Abstract

This research aims to (1) analyze the conceptual application of the First Royal Working Principle, “Systematic Study of Information,” in curriculum development based on the Inner Development Goals (IDGs) framework, and (2) synthesize design and development approaches for curricula that promote life skills, critical thinking, and relationships as non-technical skills. This study employs a qualitative research approach, utilizing interpretive methodology and documentary analysis in conjunction with conceptual dialectics.

The findings indicate that the First Royal Working Principle functions as an epistemological foundation that elevates curriculum development from the transmission of content knowledge to a systemic learning process that integrates information, context, and learners’ inner awareness. When aligned with the IDGs framework, curricula can be designed to address holistic human development, encompassing self-awareness, critical thinking, and ethically grounded relational capacities. This study proposes the integrative S.M.A.R.T.–I.D.G. model to explain curriculum development mechanisms across three interrelated dimensions: information, meaning, and development. The model supports sustainable value-based and behavioral transformation within both Thai and international educational and organizational contexts.

Keywords: Non-Technical Skills, Life Skills, Thinking, Relationships, Royal Working Principle

บทนำ

ในโลกสมัยใหม่ที่สังคม องค์กร และระบบการศึกษาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และซับซ้อน การพัฒนามนุษย์ไม่อาจจำกัดอยู่เพียงการเพิ่มพูนความรู้เชิงเทคนิคหรือทักษะเฉพาะด้านอีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ “มิติภายใน” ของมนุษย์ควบคู่ไปกับมิติภายนอกอย่างเป็นองค์รวม แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิตและความผาสุก (well-being) ได้รับการขยายความจากมุมมองทางสุขภาพและเศรษฐกิจไปสู่การพิจารณาความหมายของการมีชีวิตที่ดีในเชิงจิตใจ สังคม และจริยธรรม โดยองค์การอนามัยโลกได้เสนอกรอบการประเมินคุณภาพชีวิต (WHOQOL) ที่ครอบคลุมมิติด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และบริบทสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนว่าความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียว หากแต่ผูกโยงอย่างลึกซึ้งกับการรับรู้ตนเอง คุณค่าในชีวิต และความสัมพันธ์กับผู้อื่น (World Health Organization, 1999)

ในบริบทเดียวกัน งานด้านจิตวิทยาเชิงบวกเสนอว่าความผาสุกและความหมายในชีวิตเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างยั่งยืน โดย Seligman (2011) อธิบายกรอบ “Flourish” ที่ประกอบด้วยอารมณ์เชิงบวก การมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ ความหมาย และความสำเร็จ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการคิด การตัดสินใจ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีคุณภาพเป็นองค์ประกอบหลักของชีวิตที่ดี แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกระแสการพัฒนาทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-Technical Skills: NTS) ซึ่งให้ความสำคัญกับทักษะด้านการรับรู้สถานการณ์ การตัดสินใจ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำในฐานะทรัพยากรเชิงมนุษย์ที่สนับสนุนความปลอดภัย ประสิทธิภาพ และคุณภาพของการปฏิบัติงานในระบบที่มีความซับซ้อน (Flin, O’Connor, & Crichton, 2008; O’Connor, 2024)

การศึกษาด้าน NTS ในสาขาที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การบินและการแพทย์ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความล้มเหลวในการปฏิบัติงานจำนวนมากมิได้เกิดจากการขาดทักษะเชิงเทคนิค หากแต่เกิดจากข้อจำกัดด้านการรับรู้สถานการณ์ การสื่อสาร และการตัดสินใจภายใต้แรงกดดัน โดย Fletcher et al. (2003) ได้พัฒนาแบบจำลอง Anaesthetists’ Non-Technical Skills (ANTS) เพื่อใช้เป็นกรอบตัวชี้วัดพฤติกรรมเชิงระบบในการฝึกอบรมและประเมินสมรรถนะของบุคลากรทางการแพทย์ ขณะที่ Reader et al. (2006) พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของปัจจัยที่นำไปสู่เหตุการณ์วิกฤตในหอผู้ป่วยวิกฤตสามารถอธิบายได้จากการขาดแคลนทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค โดยเฉพาะในมิติของการทำงานเป็นทีมและการรับรู้สถานการณ์

อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกระหว่างทักษะเชิงเทคนิคและทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคในงานพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมได้ถูกตั้งคำถามในงานวิจัยร่วมสมัย Gamborg, Klemsdal and Aase (2024) เสนอว่าการแยกทั้งสองมิติออกจากกันอาจเป็นการแบ่งเชิงสมมติ เนื่องจากทักษะทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงบูรณาการในการปฏิบัติจริง โดยการพัฒนาทักษะเชิงเทคนิคอย่างมีประสิทธิภาพย่อมต้องอาศัยฐานของการรับรู้ตนเอง การตัดสินใจ และการสื่อสารที่ดีในระดับทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค ข้อค้นพบนี้สะท้อน

ความจำเป็นในการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้าน มากกว่าการมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงทักษะเฉพาะด้านเพียงอย่างเดียว

ในบริบทสังคมไทย แนวคิดการพัฒนาคนุษย์อย่างเป็นองค์รวมปรากฏอย่างเด่นชัดในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งเน้นการพัฒนาบนฐานของความเข้าใจบริบทจริง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวบุคคลและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551, 2554) หลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” ถือเป็นรากฐานเชิงญาณวิทยาของการพัฒนา เนื่องจากการเรียนรู้จากข้อเท็จจริง บริบทพื้นที่ และประสบการณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ก่อนำไปสู่การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555; สุเมธ ตันติเวชกุล, 2554)

งานวิชาการไทยหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นว่าการน้อมนำหลักการทรงงานไปใช้ในบริบทองค์กรและการศึกษา สามารถส่งเสริมทั้งมิติของจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาทักษะภายในของผู้เรียนและผู้ปฏิบัติงาน ชัยญานุช โมราศิลป์ และทักษญา สง่าโยธิน (2562) เสนอว่าหลักการทรงงานสามารถทำหน้าที่เป็นกรอบจริยศาสตร์เชิงปฏิบัติสำหรับองค์กรธุรกิจ ในขณะที่ รัชณี อิมอก (2564) แสดงให้เห็นว่าการออกแบบการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานมีส่วนส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ใส่ใจสังคม และการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

ในระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2561) พบว่าการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการตระหนักรู้ตนเองของนักศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคม แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอเชิงปรัชญาของ เมธา หริมเทพาธิป (2559) ที่วิเคราะห์หลักการทรงงานผ่านกรอบปรัชญาหลังนวยุคนิยมสายกลาง โดยมองว่าการพัฒนามนุษย์ควรตั้งอยู่บนฐานของการรู้ตัว การไตร่ตรอง และการสร้างความหมายร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

ในระดับสากล งานด้านการตัดสินใจและการรับรู้สถานการณ์ในระบบพลวัตได้เสนอกรอบทฤษฎีที่สนับสนุนความสำคัญของทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค Endsley (1995) อธิบายว่าการรับรู้สถานการณ์ (situation awareness) เป็นกระบวนการเชิงความคิดที่เชื่อมโยงการรับข้อมูล การทำความเข้าใจ และการคาดการณ์ผลลัพธ์ในอนาคต ขณะที่ Klein (2008) เสนอแนวคิดการตัดสินใจตามธรรมชาติ (Naturalistic Decision Making) ซึ่งเน้นบทบาทของประสบการณ์และการรับรู้เชิงบริบทในการตัดสินใจ ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่แน่นอน แนวคิดเหล่านี้สนับสนุนข้อเสนอว่าการพัฒนาทักษะการคิดและความสัมพันธ์ในหลักสูตรควรตั้งอยู่บนกระบวนการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและการสะท้อนตนอย่างเป็นระบบ

เมื่อพิจารณาควบคู่กับแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (Inner Development Goals: IDGs) ซึ่งเน้นการพัฒนาวิถีของการเป็น (Being) การคิด (Thinking) ความสัมพันธ์ (Relating) การ

ทำงานร่วมกัน (Collaborating) และการลงมือปฏิบัติ (Acting) จะเห็นได้ว่าทั้ง IDGs และหลักการทรงงานข้อที่ 1 มีจุดร่วมสำคัญในด้านการให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้จากภายในและจากบริบทจริง งานวิจัยด้าน NTS และการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างกรอบแนวคิดสากลกับภูมิปัญญาเชิงพัฒนาในบริบทไทย เพื่อออกแบบหลักสูตรที่ไม่เพียงมุ่งสร้างสมรรถนะในการทำงาน แต่ยังมุ่งเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่รู้ตัว มีคุณค่า และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูล

จากบริบทดังกล่าว บทความวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการบูรณาการหลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” กับกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะชีวิต การคิด และความสัมพันธ์ในฐานะทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากเอกสารงานวิจัย และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดและแนวทางเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” ในการพัฒนาหลักสูตรที่ตั้งอยู่บนกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (IDG)
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 1 ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมทักษะชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาความหมาย ความสัมพันธ์เชิงแนวคิด และนัยเชิงปรัชญาของการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” ในการพัฒนาหลักสูตรบนกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (Inner Development Goals: IDGs) โดยเน้นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในระดับของความหมายและบริบท มากกว่าการวัดผลเชิงปริมาณ กรอบการวิจัยตั้งอยู่บนแนวทางการตีความและการสังเคราะห์เชิงแนวคิด เพื่ออธิบายการพัฒนาหลักสูตรในฐานะกระบวนการเรียนรู้เชิงสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล การตระหนักรู้ภายใน และการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและระบบสังคม (Schön, 1983; Bronfenbrenner, 1979)

1. ระเบียบวิธีวิจัย ใช้แนวทางเชิงตีความและเชิงปรัชญา (Hermeneutic and Interpretive Approach) ผสานการวิเคราะห์เอกสารกับการวิภาษเชิงแนวคิด เพื่อพิจารณาความหมายเชิงลึกของหลักการทรงงานข้อที่ 1 และกรอบ IDGs ในฐานะกรอบญาณวิทยาและกรอบพัฒนามนุษย์

2. แหล่งข้อมูล ประกอบด้วยเอกสารปฐมภูมิด้านหลักการทรงงาน นโยบาย และกรอบ IDGs รวมถึงงานวิจัยและบทความวิชาการทั้งในและต่างประเทศด้านการพัฒนาหลักสูตรและทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค โดยคัดเลือกตามความเกี่ยวข้อง ความน่าเชื่อถือ และความร่วมสมัยของเนื้อหา

ผู้เรียน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Endsley (1995) ที่กล่าวว่าการรับรู้สถานการณ์เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การรับข้อมูล การทำความเข้าใจ และการคาดการณ์ผลลัพธ์ ซึ่งสะท้อนว่าการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต้องเริ่มจากการตระหนักรู้รอบการรับรู้ของตนเองก่อนการตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Klein (2008) ที่อธิบายว่าการตัดสินใจในบริบทจริงอาศัยประสบการณ์ การรับรู้เชิงบริบท และการเชื่อมโยงข้อมูลกับคุณค่าและเป้าหมายของผู้ตัดสินใจ มากกว่าการคำนวณเชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียว ในเชิงกระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงสะท้อนของ Schön (1983) ที่ระบุว่าความรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการกระทำ ในสถานการณ์จริง โดยผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมสร้างความหมายมากกว่าผู้รับสารความรู้เพียงฝ่ายเดียว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gamborg, Klemsdal and Aase (2024) ที่ระบุว่า การแบ่งแยก ระหว่างทักษะเชิงเทคนิคและทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคเป็นการแบ่งเชิงสมมติในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากการพัฒนาทักษะเชิงเทคนิคอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยฐานของการรับรู้ การสื่อสาร และการตัดสินใจในระดับทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค

นอกจากนี้ ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Fletcher et al. (2003) and Reader et al. (2006) ที่อธิบายว่าความผิดพลาดและเหตุการณ์วิกฤตในระบบที่มีความซับซ้อนจำนวนมากมีความสัมพันธ์กับข้อจำกัดด้านการรับรู้สถานการณ์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถสนับสนุนการพัฒนาทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคในเชิงป้องกันความเสี่ยงและส่งเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน เมื่อเชื่อมโยงกับบริบทไทย ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัญญานุช โมราศิลป์ และทักษญา สง่าโยธิน (2562) ที่กล่าวว่า หลักการทรงงานสามารถทำหน้าที่เป็นกรอบจริยศาสตร์เชิงปฏิบัติในการพัฒนาองค์กรและการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาจากภายในควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เมธา หริมเทพาธิป (2559) ที่อธิบายว่าการพัฒนามนุษย์ตามกรอบปรัชญาหลังนวยุคนิยมสายกลางควรตั้งอยู่บนฐานของการรู้ตัว การไตร่ตรอง และการสร้างความหมายร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การบูรณาการหลักการทรงงานข้อที่ 1 เข้ากับกรอบ IDGs ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสามารถส่งเสริมทักษะชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสัมพันธ์ในฐานะทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรอบการออกแบบดังกล่าวเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการสำรวจข้อมูล การตีความความหมาย และการตัดสินใจเชิงคุณค่า ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และความรู้รับผิดชอบต่อส่วนรวม ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Salas et al. (2009) ที่กล่าวว่าสมรรถนะการทำงานเป็นทีมเป็นทรัพยากรสำคัญขององค์กรที่ช่วยเสริมสร้างการตัดสินใจร่วม ความไว้วางใจ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในระบบสังคมที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Flin, O'Connor and Crichton (2008) ที่อธิบายว่าทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคทำหน้าที่เป็นทรัพยากรเชิงมนุษย์ที่ค้ำจุนความปลอดภัย คุณภาพ และความยั่งยืนของการทำงานในบริบทวิชาชีพและองค์กร

ในเชิงคุณภาพชีวิต ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ World Health Organization (1999) ที่สรุปว่าคุณภาพชีวิตของมนุษย์เชื่อมโยงกับทั้งมิติทางจิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และบริบทสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากภายในและการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบมีศักยภาพในการสนับสนุนความสุขและความหมายในชีวิตของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Seligman (2011) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ ความหมาย และการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิตที่ดีและการเติบโตอย่างยั่งยืน เมื่อเชื่อมโยงกับงานวิจัยไทย ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2561) ที่อธิบายว่าการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการตระหนักรู้ตนเองของผู้เรียน ซึ่งเป็นฐานสำคัญของทักษะชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคม และยังสอดคล้องกับงานของ รัชณี อิ่มอก (2564) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ใส่ใจสังคม และการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ได้แก่ *S.M.A.R.T. – I.D.G.* (Systematic Meaning-Making and Responsible Transformation through Inner Development Goals) เกิดจากการสังเคราะห์เชิงแนวคิดระหว่างหลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” กับกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (Inner Development Goals: IDGs) และกรอบทักษะที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-Technical Skills: NTS) จนสามารถพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติสำหรับการออกแบบหลักสูตรในฐานะ “ระบบการเรียนรู้จากภายในสู่ภายนอก” ที่เชื่อมโยงข้อมูล ความหมาย และการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณค่าอย่างเป็นองค์รวม โดยมีองค์ประกอบดังนี้

S – Systematic Inquiry (การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ) หมายถึง กระบวนการสำรวจข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ ประสบการณ์ภาคสนาม และการสะท้อนตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจบริบทอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับมิติ *Thinking* ใน IDGs และเป็นฐานของการพัฒนาการรับรู้สถานการณ์ (Situation Awareness)

M – Meaning-Making (การสร้าง ความหมายและคุณค่า) หมายถึง กระบวนการตีความข้อมูลผ่านกรอบคุณค่า ความเชื่อ และเป้าหมายชีวิตของผู้เรียน โดยอาศัยการสนทนาและการสะท้อนร่วมในกลุ่ม สอดคล้องกับมิติ *Being* และ *Relating* ใน IDGs และสนับสนุนทักษะการสื่อสารและความเข้าใจเชิงความสัมพันธ์

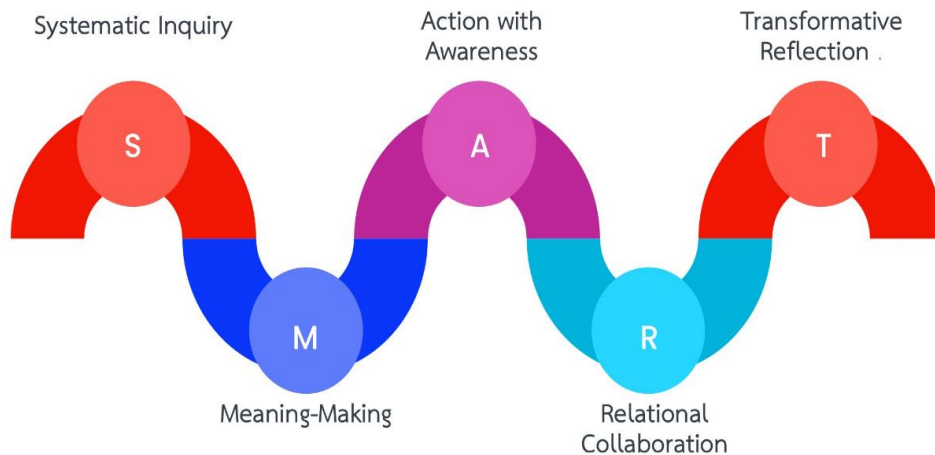
A – Action with Awareness (การลงมือปฏิบัติอย่างมีสติและความรับผิดชอบ) หมายถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจและลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง โดยคำนึงถึงผลกระทบเชิงจริยธรรมและสังคม สอดคล้องกับมิติ *Acting* และเป็นฐานของการพัฒนาการตัดสินใจเชิงคุณค่า

R – Relational Collaboration (การทำงานร่วมกันเชิงความสัมพันธ์) หมายถึง การเรียนรู้ผ่านการทำงานเป็นทีม การฟังอย่างลึกซึ้ง และการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับมิติ *Collaborating* และเป็นหัวใจของทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคด้านการทำงานเป็นทีม

T – Transformative Reflection (การสะท้อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง) หมายถึง กระบวนการทบทวนประสบการณ์และผลลัพธ์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกรอบความคิด พฤติกรรม และคุณค่าในระดับตัวตนและระบบหลักสูตร สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการเติบโตจากภายใน

S.M.A.R.T. – I.D.G.

Systematic Meaning-Making and Responsible Transformation through Inner Development Goals

แผนภาพที่ 1 S.M.A.R.T. – I.D.G.

โมเดลนี้เสนอกรอบการพัฒนาหลักสูตรในฐานะ “วงจรการเรียนรู้เชิงคุณค่า” (value-based learning cycle) ที่เริ่มจากการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ (S) นำไปสู่การสร้างความหมาย (M) การลงมือปฏิบัติอย่างมีสติ (A) การทำงานร่วมกันเชิงความสัมพันธ์ (R) และการสะท้อนเพื่อการเปลี่ยนแปลง (T) โดยมีกรอบ IDGs เป็นแกนกลางในการกำกับทิศทางการพัฒนาจากภายใน โมเดลนี้สามารถนำไปใช้เป็นที่กรอบการออกแบบหลักสูตร เครื่องมือประเมินเชิงพฤติกรรม (behavioral rubric) และกรอบการวิจัยต่อยอดในบริบทของการศึกษา องค์กร และการพัฒนานโยบายสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการกรอบเป้าหมายการพัฒนาจากภายใน (Inner Development Goals: IDG) เข้ากับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับชาติและระดับองค์กร โดยใช้หลักการทรงงานข้อที่ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” เป็นฐานในการวิเคราะห์บริบท ความต้องการ และศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรและการอบรมตั้งอยู่บนข้อมูลจริงและความเข้าใจเชิงระบบ มากกว่าการออกแบบเชิงนโยบายจากสมมติฐานเชิงอุดมคติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อขยายฐานองค์ความรู้และทดสอบความเหมาะสมของกรอบแนวคิดที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ในบริบทที่หลากหลาย การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. การศึกษาผลกระทบของหลักการทรงงานข้อที่ 1 และกรอบ IDG ต่อการพัฒนาทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคของบุคลากรภาครัฐ: การวิจัยเชิงผสมผสาน
 2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบนฐานการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้ตนเองและการคิดเชิงระบบของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
 3. การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างหลักสูตรที่ใช้กรอบ IDG กับหลักสูตรสมรรถนะทั่วไปในบริบทข้ามวัฒนธรรม
 4. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินมิติภายในของทักษะที่ไม่ใช่เทคนิคตามกรอบ IDG และหลักการทรงงาน
 5. ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบกับคุณภาพการตัดสินใจเชิงนโยบายในองค์กรการศึกษาและองค์กรภาครัฐ
-

บรรณานุกรม

- ชัยภูวนุช โมราศิลป์ และทักษญา สง่าโยธิน. (2562). แนวทางการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ไปใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรธุรกิจ. *Humanities, Social Sciences and Arts*, 12(1), 710–735.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2559). การศึกษาตามหลักปรัชญาหลังนวยุคนิยมสายกลาง: วิเคราะห์จากหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 4(1), 120–132.
- วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย. (2561). การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(2), 287–302.
- รัชณี อิ่มอก. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ใส่ใจในสังคม. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(12), 204–220.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2555). *จอมปราชญ์แห่งการพัฒนา: หลักการทรงงาน*. อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). *จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง... สู่การปฏิบัติ*. เพชรรุ้งการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2554). *การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Endsley, M. R. (1995). Toward a theory of situation awareness in dynamic systems. *Human Factors*, 37(1), 32–64.
- Flin, R., & Martin, L. (2001). Behavioural markers for crew resource management: A review of current practice. *International Journal of Aviation Psychology*, 11(1), 95–118. https://doi.org/10.1207/S15327108IJAP1101_6
- Fletcher, G., Flin, R., McGeorge, P., Glavin, R., Maran, N., & Patey, R. (2003). Anaesthetists' non-technical skills (ANTS): Evaluation of a behavioural marker system. *British Journal of Anaesthesia*, 90(5), 580–588. <https://doi.org/10.1093/bja/aeg112>
- Gamborg, M. L., Klemsdal, L., & Aase, K. (2024). Training technical or non-technical skills: An arbitrary distinction? A scoping review. *BMC Medical Education*, 24, Article 1451. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-06419-6>
- Klein, G. (2008). *Naturalistic decision making*. Lawrence Erlbaum Associates.

- Reader, T. W., Flin, R., Lauche, K., & Cuthbertson, B. H. (2006). Non-technical skills in the intensive care unit. *British Journal of Anaesthesia*, 96(5), 551–559.
- Salas, E., Rosen, M. A., Burke, C. S., & Goodwin, G. F. (2009). The wisdom of collectives in organizations: An update of the teamwork competencies. *Team Performance Management*, 15(1/2), 7–28. <https://doi.org/10.1108/13527590910937763>
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books.
- World Health Organization. (1999). *Partners in life skills education: Conclusions from a United Nations inter-agency meeting*. Author.
-